

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 2 évre 6 kor., 4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér.
Egyes számok kaphatók a dobánytársaságban.

Dalosünnep Keszthelyen.

— Kiküldött tudósítónktól. —

A magyar dalkultúra jelentős sikereinek voltunk lelkesült tanúi a Balaton partján, a kis fekvésű Keszthelyen. Dalosversenyre gyűltek egybe Dunántul dalos-egyesületei, nem hogy egymást legyőzzék, hanem hogy egy fokkal magasabbra tűz- zék a magyar dal, a nemzeti lélek, a szebb érzelmek, öröm, bánat, szeretet kulturájá- nak zászlaját.

A gyönyörű ünnepségeknek három napon át voltunk szemlélői s minthogy városunk előkelő részt vett bennük, továb- bba, hogy az ünnepségek sok nagyszerű, kiválóan nemzeti érdekű gondolatot ve- tek fel, ezuttal bővebben kívánunk velők foglalkozni.

A keszthelyi dalosünnep a nemzeti léleknek, a magyar érzésnek volt lélek- emelő megnyilatkozása s a maga impozáns hatása nemcsak a dalosokra érvényesült, de mondhatjuk, új hivatást szerzett a ma- gyar dalkultúra becsülésére és művelésére.

Ezt mi értéknek tartjuk. Örülünk an- nak, ha az eszméknek és a szívnek minél több, minél szebb szerep jut, mert ez fel- lendülést, emelkedést jelent. Azok az embe- rek dalolnak, akiknek szívük van, akik örülni, bánkódni, szeretni tudnak, akiknek lelkét nem sepepte még be az élet futó homokja. Olyan emberek dalolnak, akik dalba mondják el másoknak örömeiket, bánatukat, boldogságukat, hogy másoknak is jusson rész belőle. A dal a szív be- széde; az igaz, őszinte beszéd, melyet ér- zés szül és nem az ajak. A dal nem frázis, a dalban élet, érzés, öröm, bánat, melegség, szeretet, boldogság árad. A dal a lélek, a szív maga — megjelenítve, közénk hozva. A dal kapcsolat az embe- rek között akkor, amidőn azok akár öröm- ben, akár bánatban tudnak — együtt érezni.

Dallal, jó kedvvel, az együttérzéssel frissítsük meg újra a nemzeti lelket. Ez éltetett bennünket, ez tett bennünket naggyá. Nem historiánk bámult alakjai: Nagy Lajos, a Hunyadiak alkotásai tették naggyá ezt a nemzetet, hanem azokban az alkotásokban kifejtett nemzeti lélek.

De most más idők járnak. Régen a csaták mezejét búgták be dalaink, táro- gatóink, — most a kultúra országutját járva zsongjanak nemzeti dalaink. Minden ér-

zés, minden gondolat, minden szívdo- bo- gas legyen ennek az új, kulturában fel- frissülő Magyarországnak egy-egy hívó táro- gatója.

Maga az ünnepség ezeknek a gondola- toknak jegyében folyt le, de különösen két irányban éleződött ki egész tartalma. Hala- dásként állapítható meg, hogy a dalosok nemcsak számban, de művészi készségben is állandóan növekszenek. Másrészt az ün- nepesség gyönyörtelen kapcsolódott egybe *Festetich György* gróf s méltó sarjának, *Festetich Tassiló* grófnak ünneplésével, akik a nem-zeti munka nagyranövelésén fáradoznak szó- ban és tettekben; a dalverseny pedig a *kulturál* épít tovább. Hiszen kultúra és munka — egy.

Szombat.

A mi két daloskörünk *Rauscher Béla*, *Csöppenczy Mihály* dr. elnökök és *Kneifel Ferenc* dr. és *Jámbor Zsigmond* karnagyok vezetésével, valamint városunk több előkelő- ségének kíséretével szombaton este 6 óra- kor érkezett Keszthelyre, részint vasuton, részint hajón s dalosainkat a Dunántuli Dal- losszövetség elnöksége az érkezett 17 dalár- dával együtt igaz baráti, meleg fogadtatás- ban részesítette. A dalosokat *Dessényi Árpád* dr., a Szövetség érdemes elnöke üdvözölte tartalmas szép beszéddel, amelyre a dalosok nevében *Óváry Ferenc*, Veszprém országgy. képviselője válaszolt. Aztán megindult a hatalmas tömeg a fürdő sétányain át a fel- lobogozott, felvirágozott városba. A pre- montreiek főgimnáziuma előtt, nagy térségen, a város rendezett hivatalos fogadtatást a da- losok üdvözlésére. *Lakatos Vince* dr., nekünk is kedves ismerősünk, mondott meleg üd- vözlő beszédet, melyre az érkezettek nevé- ben *Kutty József* dr. főigazgató válaszolt gon- dolatokban gazdag beszéddel.

Az üdvözléseket az ünnepségek egyik legmegkapóbb része, a zászlók koszoruzása követte. Keszthely szépei: *Bernáth Ilona*, *Bozsay Irén*, *Czakó Ella*, *Eckhardt Vilma*, *Hoffmann Margit*, *Illés Mariska*, *Illés Irma*, *Kovács Erzsé*, *Lóke Margit*, *Párkányi Ilonka*, *Schmihl Baby*, *Szalabey Margit* és *Zitterbarth Mariska*. A D. V. dalkör koszorus lánya *Helgek Lujza*, Sz. P. D. koszorus lánya *Eckhardt Vilma* volt, a ki a következő kedves jellegével koszoruzta meg a zászlót:

Tudjátok meg, kik becsavagtól égve
A diadalért itt megküzdöttek,
Hogy míg a dal oiszáll röpken a légben,
A dicsőség, a melyet elnyertek — örök.

Az est többi része a város szépségeinek megtekintésével, különböző szórakozással, sőt táncsal is végződött. Keszthely kedves, vendég szeretet közönsége s a vendégek kö- zött csakhamar szives baráti viszony fejlő- dött ki, amely annyi kedves, ötletes szóra-

kozásnak lett forrásává, hogy a vendégek legkedvesebb emlékeik közé fogják sorolni.

Vasárnap.

Vasárnap délelőtt próbák voltak; a ven- dégek egy része pedig kicsónakozott a Ba- latonra, hogy annak szépségeit és kellemé- ségeit élvezze. Egy rész a sörgyárat, más a fürdőt, harmadik a templomot látogatta meg, majd d. u. 2 órakor a felvonuláson gyüle- keztek a dalosok a templomterem. A ver- seny, amely a honvéd huszárok lovar- dájában folyt le; d. u. 3 órakor kezdődött. Az ékesen feldíszített terem már mintegy 3000 főnyi közönséget fogadott be magába, amikor megérkezett *Festetich Tassiló* gróf, a verseny fővédnöke nejeinek, *Douglas-Hamilton Mary* skót hercegnőnek és *Ellen* leányának társaságában. A versenyt az összes karok előadásában a *Hymnus* hatal- mas akkordjai nyitották meg. Több mint 400 torok énekelte a nemzetimádságot olyan megrázó erővel s fölemelő bensőséggel, hogy hatása alól kitérni lehetetlen volt. Most a kötött versenyek következtek. Elsőnek je- lent meg az emelvényen a *Rusztai Férfi Dal- kör*. Szűlős, német típusú földműves legé- nyek és iparosok. Azok csizmában, dolmány- ban, ezek kék zubbonyban. A közönség ér- tesülést szerezvén arról, hogy a rusztiai németek, viharos éljenzéssel fogadja őket. A magyar dalért jöttek lelkesedni, *kulturál* fáradni, csizmában, kék zubbonyban. Kar- nagyuk egy fiatal, bajszatlan ember, való- színűleg tanító.

A rusztiai szemében a meleg fogadá- tásra köny jelenik meg s a közönség meg- megújuló tappsal fejezi ki szimpatiaját irán- tuk. Megérdemlik. Derekas működésüket kö- vetik tovább iparos emberekből álló dalár- dák, majd jön a Sz. P. D., Szt. DV. daley- let, Veszprémi daleylet s a hatás, amely- ben a dalárdák összes kiválósága megkapja jutalmát, a tetőfokra hág. Megemlíthetjük két helybeli dalkörünk szereplését. Mindkettő határozottan nivós előadással mutatkozott be, ugyannyira, hogy a fehérvári és veszp- rémi dalárda lett a leggyakrabban emleget- tett, szóval a legnépszerűbb.

A hangverseny után az összes dalárdák szerenádok adtak *Festetich grófnak*, aki szí- ves szavakban mondott köszönetet az ünne- peltetésért. A dalosok ezután megtekintették a valóságos építészeti műretek kastélyt és a nagy kiterjedésű parkot, majd a Balaton partjára vonultak, ahol a gróf fényesen meg- vendégelte őket. Kitérő balatoni halászlé volt s hozzája olyan bor, aminő a grófnak nemcsak áldozatkész személyét, de tele pin- céjét is a legjobb színen tünteti fel. Kár, hogy a vacsora, amelynél keszthelyi höl- gyek szolgáltak fel, nem mult el minden zavaró incidens nélkül. Megeredtek az ég- nek csatornáis a ki ki futni kényszerült, amerre tudott. Tönkre ment a pompás va-

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete,

AZÉLŐTT: ÖZV. HANEL ANTALNÉ.

Állandó nagy raktár ágy- és asztalneműk- ben, szintartó karton és zephirekben stb.

Egy jóházból való fia- tanulónak felvételi.

Mai lapunk 4 oldal.

00000380

csora. A dalosok kísérve Keszthely egész közönségétől kénytelenek voltak fedél alatt szoronkodni. Az idő azonban kiderült a csakhamar mozgalmas élet indult a Balaton partján. Vacsora-folytatás, tánc, csónakázási kirándulások, élénk tűz konfetti csata, venlenci est állott rendelkezésére a mulató publikumnak. A félérváriak egyik büszkeségüket, Pusztai Sándort csónakra viszik, a ki a tűzi-játék háttérében édes-bus kurucnótákkal növeli nemesebbé az éjjellé vált estnek hangulatát.

Hétfő.

A hétfői nap az izgalmas napja. Ez dönt a díjak felett. A verseny 3 órákor kezdődik, amelyben kiki igyekszik megjavítani tegnapi rekordját. Nagy az öröm a Székhelyi Polgári Dalkörben, ahol sikert arat az ebellei törekvés. A DV. dalköre hasonló rutinnal és sikerrel dicsekedhetik mint tegnap. Verseny után az erre kiválasztott veszprémi és félérvári polg. dalkör szerenádót adott a szövetség kiváló elnökének Dezsényi dr.-nak, ezt megelőzőleg azonban az összes dalosok letették kegyeletadójukat Keszthely nagyfiának, Festetics gróf szobra előtt, ahol Vajda Emil dr. győri karnagy mondott magvas koszorú beszédet. A díjkiosztás fokozott izgalom között 9 órákor történt meg. Az első csoport első díjat a győri dalkör nyerte el (Festetics gróf plakette), a második csoportban 4. első díj van; ezek osztályosai: a Pécsi Polgári Dalkör (Keszthely város díja), a Székesfehérvári Polgári Dalkör (Keszthely hölgyeinek díja, gyönyörű lovat ábrázoló bronz szobor), a Szombathelyi Dalos-egyesület és a Veszprémi Dalosegyesület. A II-ik csoport 2-ik díjat elnyerte a Bpesti Csikráz Dalkör és a Székesfehérvári DV. Dalosegyesülete. (Eztüst serleg; Dezsényi dr. díja.) A III. csapatban 1. a Komáromi r. kath. egyházi énekkar, 2. Sárvári Dalkör, Tatai Dalkör. A IV. csoportban 1. Zalaegerszegi Dalkör, 2. Ruzszi Dalkör.

A díjak kiosztása néhol — természetesen nem igen találkozik tetszéssel. A magukat sértve érző dalkörök hibáztatják a zsűrit és nem fogadják el a felajánlott tiszteletdíjakat. Köztük van a jobb sorsra érdemes Szt. DV. dalosegyesület is. De Ság ur, a zsűri elnöke kérésselhetlen kritikát mond.

A Sz. P. D. annál hangosabb és eleve nebb. Végighordozza pompás tiszteletdíját a közönség sűrű sorai között és ujjongó lelkesedéssel élteti a keszthelyi hölgyeket. A díjak kiosztását maga Festetics gróf végezte, akinek mindenik karnaggyhoz volt egy pár elismerő, szíves szava.

Most az ujjongó, éneklő dalosokról a figyelem egyszerre a Balatonra fordul: káprázatos panorámában áll előttünk a Balaton kivilágítása, élénkíve tűzijátékkal, amely ma még színesebb, nagyobb arányokat ölt mint tegnap. A tömeg egyszerre eloszlik az ígérkező szórakozásokhoz. Lefoglalják az összes csónakokat, motorokat és járják a Balatont. A korzón javában dühög a confetti-csata, a szálloda előtt a tánc. Néhol a sértődött dalkörök félreismeret erejüket mutogatják. A nemes gróf, egész veszperkarával abban keres szórakozást, hogy a nép mulatságában gyönyörködik, hogy az a sok áldozat, amelyet a dalkultúráért hozott, megtermi gyümölcsöző áldásait.

A szórakozás aztán még jó ideig tartott, közleményünk sorait itt azonban lezárjuk. A dalosok nagy része, a keszthelyiek vendégcserezőt marasztalására, amely elől kitérni bizony nehéz, ott maradt. Mi, a többiek azonban a verseny után a dalverseny kulturális eredményének értékelése mellett Keszthely vendégcserezőt népét a legkedvesebb emlékeinkbe foglalva, elutaztunk.

Szemle.

Asszonyok a pódiumon. Azt mondja egy latin közmondás: Parturiunt montes et nascitur ridiculus mus, vagyis: Vajudnak a hegyek és születik egy neveltség egér. Ugy történt vasárnap nálunk is a nagy garral reklámozott asszonyok népgyűléssel. Egyszerűen az történt, hogy nem történt semmi. Az öt órára hirdetett népgyűlésre jelentkezett vagy 3000 ember, azonban szónokok egyszerűen nem jelentek meg. Nem lett sem feminista mozgalom, nem lett mérsáros-cseplés. A szónokok rövidesen meglétek; vagy elsem jöttek. Így a gyűlésnek csak egyetlen

len egy szónoka akadt, az is a férfiú, Simon Sándor tb. rendőrkapitány személyében, aki a nagy tömeg izgalmas kiváncsisága között jelentette ki, hogy nem lesz népgyűlés; nincsenek szónokok, de még nagyobb baj is van a kréta körül: a népgyűlést a rendőrségen nem jelentették be s így, ha már volna is szónokok, feloszlata a gyűlést. Az ismeretlen tettesek ellen pedig, a kik sikerülten felültették a várost, megindították az eljárást. A büntető eljárást.

A cselédokért. A polgármester a helyi lapokban egy hirdetést tett közzé, amelyben jelzi, hogy néhai Madarász Lipotné 10000 koronás alapítványából az idén is két jutalomdíjat fognak kiosztani szegény, jöviseletű cselédányok között, akik legalább 3 év óta szolgálnak egy helyen. Ezt a hirdetést természetesen mi nemcsak hirdetésként fogjuk fel. Értékeljük nemcsak erkölcsi intencióit, de felfogjuk egész szociális jelentőségét. Főleg hangoztatni, hogy ha az ilyen ösztönzések a cselédek, munkások között sem mennének ritkaság számba, a cselédkérdés, a munkáskérdés, bajai veszélyei nagyban alább szállának. Mindnyájan elismerjük. Hiába ezeknek a kérdéseknek a megoldásához szükség van szeretetre, áldozatra jóakaratra. Sőt merjük állítani, hogy erre inkább szükség van, mint „törvényre” szigorú rendszabályokra és mind azokra az eszközökre, melyekkel ezeket a kérdéseket szóban, beszédben megoldani — szoktuk

UJDONSÁGOK.

Közigazgatás a vármegyén.

Ma d. e. közigazgatási bizottsági ülés volt a vármegyén Széchenyi Viktor gróf főispán elnöke alatt. Az ülés sablonos keretek közt folyt le. Megemlékezés méltó foglalta a következő.

Az alispáni jelentés szerint a kórházban 18 elmebeteg volt a múlt hó folyamán. Ehhez jött 2, a létszára lett 20. Az elintézt ügy darabok száma 1214, hátralék 8.

A kincstári követelés volt a múlt hó folyamán: 3241230-77 korona. Erre befizetett összeg 1348665-60 korona. Hátralék 1792509-53 korona. Házadómentességét 57, fizetési halasztást 4 esetben adott a pénzügyigazgatóság.

O'Connell Dániel.

IRORSZÁG SZABADSÁGHŐSE.

(1775—1847)

„Testem Irországné, szívem Rómáné, Iolkem az Istené.”

O'Connell végrendelete.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

(Folytatás.)

IV

Az emancipáció

Az angol kormány kénytelen volt belátni, hogy, ha nem akarja egész Irországot a legfőbb fokban elkészeríteni s esetleg polgárháborúra izgatni, magát pedig az egész világ előtt neveltségessé tenni, O'Connell megválasztását el kell ismernie. Ez pedig a katolikusok emancipációját jelentette. Midőn tehát 1829 február 5-én Londonban a parlament megnyílt, Sir Robert Peel maga tette meg az emancipáció indítványát; ellensúlyozásul azonban egyidejűleg feloszlatta O'Connell egyik főalkotását, a kitűnően szervezett „Catholic Association” népszövetséget. Kicsinyes boszú műve volt az is, hogy Irországra nézve a választói cenzust 40 shillingről 10 fontra, az előbbinek vagy

ötszörösré emelték. Még így is Peel egész ékes szólására volt szükség, hogy a parlament az emancipáció irdityányát meghallgassa. Peel így szolt többek közt:

„Magam is évek óta fáradozom azon, hogy a katolikusokat a parlamentem és minden magasabb állami hivataltól távol tartsam. Nem hiszem ugyan, hogy éppen természet- és észlelense volt-e küzdelem; de most mégis felhagyok vele, mert belátom, hogy e küzdelem sikeresen ügysem folytathatjuk soká. Eszközökünk és hatalmunk erre nem elegendők többé.”

Hosszú országgyűlési csatározásokba került míg végre az alsóház 1829 március 30 án a törvényjavaslatot elfogadta.

A lordok háza azonban még szívósan ragaszkodott hagyományaihoz. Hangulatát eléggé jellemzi, hogy egy lord egészen komolyan és nyilvánosan kifejezte aggodalmát, hogy „amely napon egy római katolikus ülést kap ezen ország törvénykező testületében, azon perctől kezdve Nagybritannia napja alkonyodásnak fog indulni”.

De a kormány ezáltal komolyan kívánta az emancipációt. „Az angol-szász királyság legszilárdabb támaszai — írja Baumstark — kénytelenek voltak meghajolni a dublini ügyvéd előtt,

aki semmi mással nem rendelkezett, minj népes egyháza jogaival.”

A lordok házában tárgyalásán maga az irországi származású Wellington herceg, a waterlooi győző, következőkép védte az írek ügyét: „Lordjaim, én azok közé tartozom, akik életüknek nagy részét háborúban töltötték, oly nagy részt, mint csak nagyon kevesen. S még hozzá főkép polgárháborúkban. Erre a tényre utalva kijelenthetem: ha életem árán csak egy hónapi polgárháborút megakadályozhatnék abban a hazában, melynek magam is gyermeke vagyok, szívesen áldoznám fel érte életemet. Semmi sem pusztítja annyira vagyont és a közjólétet, semmiféle alacsonyítja le annyira a vagyont és a jellemeket, mint a polgárháború. És ime't. lordok! a polgárháború volna még az egyetlen segítség, ez az egyetlen eszköz, melyhöz ez indítvány elvételével nyúlunk kellene!”

„Méltóságok jól tudják, hogy legalább jó fele azon katonai csapatoknak, melyeket a király kegye a haza biztonsága és függetlensége érdekében viselt harcok hosszú folyamán reám bizott, római katolikus katonákból állott. Midőn ezt a tényt emlékezetükbe idézem, voltaképen minden további fejtegetést fölöslegesnek látok. Valljuk csak be kereken, hogy katolikus vér és kato-

Knazovitzky Béla divatáruháza

Olcso szabott árak!

ajánl fűrdő és utazási cikkeket, uri és női divat ujdonságokat, szalma, Panama, Borsalinó kalapokat, oroszlán védjegyű fehérműveket, nagy választéku elsőrendő gyártmányu bőr, tenisz cipőt és sandál különlegességeket.

Olcso szabott árak!

Lauschmann Gyula dr. főorvos a következő adatokban terjesztette elő a megye közegészségügyi állapotát. Született 310, meghalt 441 egyén. Betegség 3236 esetben fordult elő; beteg volt a lakosság 15 1/2 Gyámság alatt volt 1230 gyermek. A ragályos betegségek közül legtöbbit pusztított a kanyaró, 373 esetben fordult elő 2 halálalossá. A tüdővész ellen való védekezés sikeresen folyik. A tüdőbajosokat gondozó intézet a múlt hó folyamán 818 koronát költött nemes céljaira. A Szent György kórház betegeknek létszáma 156, elhalt 14, eltávozott gyógyultan 16. A kórházban töltött ápolási napok száma 4727.

A **mérnöki** jelentés szerint az utak a megye területén mindenütt jó állapotban vannak.

A **tanfelügyelő** megtekintette a sóskuti iskola tanmenetét s azt tapasztalta, hogy a gyermekek mind kifogástalanul beszélnek a magyar nyelvet, és jó eredményt mutatnak fel a tanulásban. — **Vitai** Kálmán sóskuti tanító fegyelmjét, a tanfelügyelő kívánságára megszürette a bizottság.

Cece községben új ovodát akarnak építeni, az új ovoda azonban nem felel meg az egészségügyi kívánalmaknak. A bizottság elhatározta, hogy az épülő ovodának ovodai celokra való használatát meg fogja akadályozni.

Az ülés 11 órakor ért véget.

— **Személyi hír.** **Zichy** János gróf vallás és közoktatásügyi miniszter szombaton nagylángi birtokára érkezett, ahonnan tegnap délelőtt beteg édesanyjának látogatására Pécsre utazott.

— **Kinevezések.** **Gáthy** Barnáné érdi áll. iskolai tanítónőt a budafoki állami iskolához nevezte ki a kultuszminiszter.

Szabó Géza a helybeli város állatorvosi teendőket megbízott m. kir. állatorvos Mezőbányai járási állatorvossá nevezték ki.

— **Jubileum.** **Szörbök** József, a helybeli elemi iskolák érdemes igazgatója az idén töltötte be tanítói munkásságának 25-ik évét. Ez alkalomból a Fejérmegyei Tanító egyesület, amelynek elnöke fényes jubileumot rendez tiszteletére. A jubileumi ünnepség folyó év októberében lesz az egyesület diszgyűlése keretében.

— **Köszönetnyilvánítás.** Özv. Rösler Józsefné a solymári templom-belső felszerelésére két ezer koronát adományozott. Ezen nagylelkű adományt fogadja, ez uton leghálásabb köszönetemet. **Kaiser Károly** plébános.

— **Nem tanulnak a gyerekek.** Érdekes pánasszal állott elő a vármegye mai közigazgatási bizottságjának **Schaller** Flóris kir. tanfelügyelő. Kifogásai a megye területén levő martonvásári árvaházi iskolára vonatkoznak s úgy hangzanak, hogy a tanító, jóllehet mindent elkövet a tanulók haladására, a tanulmányi eredmény mégis hihetetlenül gyenge. A tanfelügyelő közelebről figyelemmel kísérte a dolgot s a beható vizsgálat után arra az érdekes véleményre jutott, hogy a *gyerekeknek nincs elég szabadidejük ahhoz, hogy jól tanuljanak.* Véleménye szerint az iskolai feyelem túlterhelte, alig van szabad idejük a tanulóknak, akik a szellemi munka által, az állandó szigorú ellenőrzés által kimerülnek és nem képesek szellemüket a tanuláshoz koncentrálni. A tanfelügyelő észlelte arra sakalták a közigazgatási bizottságot, hogy a diákok kevesebb tanulással és megerőltetés által ugyan, de többet tudjanak felmutatni. Helyes!

— **Rétöntözés.** **Széchenyi** Viktor gróf főispán sárpentéti birtokán érdemes újítást vezet be. Összeköttetésbe lépve az illetékes faktorokkal a Gaja-patak vizét bevezetni szándékozik mintegy 150 holdnyi kaszálójára. Az efféle jóváalkozás természetesen költséges, de aztán bő kamatokat hoz.

— **A jéghány és közegészségügyi viszonyaink.** **Lauschmann** Gyula dr., a vármegye t. főorvosa jelentést tett a mai közigazgatási bizottsági ülésen a közegészségügyi viszonyokról s jelezte, hogy a betegségek terjesztésének, illetve a gyógykezelésének nagy előmozdítója a jéghány. Az a legszomorubb a dologban, hogy ezen segíteni sem igen lehet.

— **Nyaralók rovata.** **Karlsbad:** **Aulik** József honvédfőhadnagy és neje. — **Pöstyén:** **Kleiner** Mária: magánzónó. — **Ogyalla:** dr. **Polgár** Iván ciszt. főgimnáziumi tanár. — **Anglia:** **Kováts** István honvédfőhadnagy és neje. — **Tátravidék:** **Dörnis** István felsőbb leányiskolai hittanár. — **Rohits:** özv. **Hamvasy** Tihamérné háziulajdonos és unokái, **Szigethy** Ödön kereskedő. — **Balaton-**

földvár: **Farkas** Antal áll. főreáliskolai címz. igazgató és családja, Ny. **Németh** Imre miniszteri titkár és családja. — **Stoószfürdő:** **Lakatos** Dénes ciszt. főgimnáziumi tanár. — **Thurzófürdő:** **Weichinger** Sándorné, kereskedő neje és leánya. — **Cirkvenica:** **Klöckner** József kereskedő és családja. — **Mosonmecsér:** **Grotta** Vilmos gyár főtisztviselő és neje. — **Marilavölgy:** **Csathó** Ferenc csendőrezredes. — **Reichenhall:** **Vértes** Józsefné, felső kereskedelmi iskolai tanár neje. — **Keszthely:** **Tamás** Vilmos eszperplébános. — **Rüpprecht** **Steicht:** **Pálmay** János DV. felügyelő és neje.

— **Szalkayék.** **Szalkay** Lajos, a szefehérvári szinklerület igazgatója most, már másfél hónapja Keszthelyen aratja babérait. Szórosan csak babérokat értünk, mert a szegény kasszája hir szerint Keszthelyen elég gyöngén áll. Az idén nincs akkora fűrdőközönség, mint tavaly s ami van, az is meglehetősen hidegen viselkedik a színházal szemben. A jövő hétfőn már **Balatonfűre** telepsznek át **Szalkayék**. A társulat különben még eddig a régi.

— **Brutális férj.** **Vendég** Mihály maroshegyi lakos aratni ment ki, a telekre feleségével. A férj és feleség munkaközben összeszólalkozott s a férj dühében kaszáját belevágta feleségének hátába. A szegény asszony súlyos sebesülést szenvedett. Az asszonyt beszállították a **Szent György-kórházba**, a brutális férj ellen pedig megindították a törvényes eljárást.

— **10 kofa.** **Rendőrségünk** tegnap megbüntetett 10 kofát, mert a megengedett idő előtt vásárolták. Jó lesz intő példának feljegyezni!

— **Egy szegény fiú kérelme.** **Egy szegény** ember fia f. hó 12-én délelőtt már iskola-utcában elvesztett 2 darab 10 koronás papíros pénzt. Ezuton kéri a megtalálót, hogy sziveskedjék azt a rendőrségen leadni.

— **Tanítók gyűlése.** A Fejérmegyei Tanítótestület ülést tartott, melyen a **Feren** József Tanítók Házában **Göbel** J. György nevére letett alapítványi helyre **Sas** István, értesítetett jól hallgatót hozta az osztó bizottságnál javaslattal.

A Göbel-féle alapítvány ösztöndíjnak odaítélése alkalmából **Szabó** István vezetők-tanító, bizottsági tag, azon nagyon helyes és életrevaló

likus elszántság nélkül a győzelmet nem vívtuk volna ki soha, és nélkülük Európa első hadi tehetségei hiába feszítik vala meg minden erejüket. **Lordjaim!** Ha azon napokon, melyeken oly fáradságos küzdelmeket vergődöttünk át, s melyeken enyém volt a szerencse, hogy serégeinket vezényelhettem, — ha mondom, e napok egyikének estjén így szóltam volna katolikus katonáimhoz: **Ti jól tudjátok, hogy az angol állam, akár mert hűségtekben kételkedik, akár mert vallástokat gyűlöli, nem tart benneteket érdemeseknek a teljes polgárjogra;** ha tehát jogtalanságnak tartjátok, hogy ez az állam ennek dacára is véretekot kívánja az ő védelmére, akkor ezzel megengedem nektek, hogy a szolgálatból azonnal távozzatok, — ha így szóltam volna, mondom, uraim meg vagyok róla győződve, hogy ir katonáim egyől-egyik nemes haraggal utasították volna vissza ezt az ajánlatot, bárha nagyon keserű emlékezetek merültek volna is fel lelkükben. Mert a bátor nemesszívű ir a vesztély és dicsőség órájában a legkötelességtudóbb és legelszántabb! ... Valahányszor találkozom e derék férfakkal, kiknek a jelen törvényjavaslat visszaadná jogaikat, s kiket mi még csak arra sem tartunk érdemeseknek, hogy velünk együtt ők is belép-hessenek az alkotmányosság sáncái közé: valahányszor, mondom, ezekkel találkozom, mindannyiszor mélyszégyenem kell azon számos kinttűntetést, mellyel Anglia engem elhalmozott!

Végre, valahára 1829 április 10-én győzött a bill a lordok házában is, s már most a király, **II. György** elé terjesztették aláírás végeit. A király szikkozódott, panaszkodott, sirt, tanácsért, segélyért esedezett fűnél-fánál s állítólag így kiáltott fel: **Wellington** herceg Angolország királya **O'Connell** Irország királya, én meg úgy látszik már egyéb nem vagyok, mint **windsori-dékan.** De mit volt mit tennie: 1826 április 12-én aláírta

a billt, s ezzel a katolikusok emancipációja Nagybritanniában és Irországban befejezett tényre vált. — Ily csodát művelt a biare-i választás — jegyzi meg **Pauli** angol történetében.

Ez a világraszóló s milliókra nézve végtelen sok álhást jelentő esemény minden halandó közül első helyen a nagy katolikus pártvezérnek, a duplini ügyvédnek, **O'Connell**nek érdeme. Az ő odaadása a haza és vallásának ügye iránt, az ő bátorsága, erélyessége, étkesszólása s főleg bölcs mérséklése és okossága vitták ki a sikert.

Ami pedig szintén messze kiható munkásságának gyümölcse volt: a leigázott nemzet egész széles rétegeit eltöltötte jogainak s állampolgári méltóságának rég veszni indult öntudatával: „a semmiből” — mint a katolikusellenes **Bluntschli** írja — **lavinaszzerűleg** növekedő hatalmas néppártot teremtett. „Az írek szenvedélyesére hajló jellemének oly nehezeze eső egység-összeműködés és tökéletes pártfegyelem megszilárdítása szintén az ő műve volt.

A pillanatnyi szükségletek folytonos, lázas sietségű elintézésében az ő körültekintő eszessége válogatta meg a helyes eszközöket; többször ismétlődő sikertelenség és látszólagos reménytelenség közepette ő tartotta ébren szakadatlanul a buzgalmat és lelkesedést, a heveskedés ir népleket ő tartotta meg mindvégig a törvényes erőki-fejtés útján, mint aki kitűnően ismerte az angol jogot és még kitűnőbben saját népét! Ha ő nincs, az is-mogalom minden percben véres polgárháborúvá fajult volna.

O'Connell ekkor már Európa-szerte híres emburbolt. Midőn kévessel az emancipáció után Belgiumban királyválasztás volt, több szavazat **O'Connell**re esett. „Mindem ország szabadság és törvénytisztelet ir lelkesültek érte, s még a régi gyűlölet a római katolikus egyház ellen is elmúlt, hogy meghajoljon a hatalmas népvészér nagy alakja előtt.

O'Connell min; képviselő. A repeal-mozgalom.

A katolikusok tehát ezentúl akadály nélkül lehetnek képviselők is; a hittagadó esküt nem kellett letenniük. **O'Connell** szemben azonban a londoniak nem állhattak meg, hogy akadákoskodással ne sértegeték. Midőn **O'Connell** a képviselőházban ülését elakarta foglalni, ráolvasták a végzést, hogy neki, mint akit még az emancipáció előtt választottak meg, még le kell tennie a régi esküt. **O'Connell** előhozatta az esküimintát; aztán az egész ház előtt rámutatott annak több pontjára, mint amely nyilvánvaló valótanságokat tartalmaz, s ünnepélyesen tiltakozott az esküiminta ellen. A képviselőház azonban kimondta, hogy **O'Connell** nem foglalhat helyet a gyűléseken; mire ez visszatért Irországba, — még pedig dialmenetben, hogy újra megválassza magát.

1830-ban végre megkezdhetette országgyűlési működését. Ez természetesen véget vetett ügyvédi működésének, minek következtében vagyona csakhamar nagyon is megcsappant. **O'Connell** amúgysem igen tudott pénzzel bánni; amije volt, kiadta a nemzeti mozgalomokra. Népe azonban magától rájött, hogy aki érte él és küzd, azt neki illik eltartania és a mozgalomok intézésére pénzzel eltartania is, s egyszerre csak külön adót, u. n. **O'Connell**-illetéket kezdtek számára szedgetni; amit **O'Connell** ellenségei a nagy népvészérnek gyalázati, hívei, talán jogosabban, dicsőségül tudtak be. Ezen önkéntes adó összege a szegénysorsú írek áldozatkészségére bámulatos ténnyt vet: 1829 és 1834 között 91,800 font sterlinget (több mint 2 millió koronát) adtak össze.

(Folyt. köv.)

indítványt tette, hogy a Ferenc József Tanítók Házában letételre szánt II. ik. alapítvány ügyében, mely alapítványra most folynak a gyűjtések, javasolja a központi bizottság az ősszel tartandó tantervvel közgyűlésnek, hogy ha az alapítvány a 4000 koronát éri, ezt az összeget az egyesület ne helyezze el a Tanítók Házában, hanem alapítványképpen kezelje házilag és annak kamatait időről időre a tantervvel közgyűléshez leendő bejelentés és elszámolás feltétele mellett a központi bizottság ítélje oda valamelyik érdemes tanítótanítói egy jeles előmenetelt tanúsító gyermeknek, aki középiskolai, vagy egyetemi tanulmányokat végez; még pedig a nemre való tekintet nélkül, mivel ma már nem csak a fiúk, de a lányok is végeznek felsőbb tanulmányokat. Az indítványt a központi bizottság egyhangulag elfogadta, annak tárgyalását az őszi tantervvel közgyűlés elé vezérli s annak indoklására az indítványozót kérte fel, ki azt el is fogadta.

— **A református egyház köréből.** Bödi Lajos segédlelkész Seregélyesre ideiglenes adminisztrátorrá nevezetett ki.

— **Táncfűzérke.** A Székesfehérvári Kath. Legényegyesület 1910. júl. 17-én Távirda-utca 6. számú helyiségében táncfűzérket tart. Kezdeté este 8 órakor. Belépődíj személyenként 40 fillér.

— **Az ügyvédjelöltek és az igazságügyminiszter javaslata.** Közismert dolog, hogy az ügyvédi pályán oly fokú túlermelés van, a mely az ügyvédi kar anyagi helyzetét s ezzel az ügyvédi pálya tekintélyét és méltóságát veszélyezteti. Régen hangoztatott dolog, hogy ezen valami módon segíteni kellene. Székely igazságügyminiszter most hozzányult a kérdéshez és javaslatot készített, melynek célja az ifjúságnak az ügyvédi pályára való tulságos önzönésének megállítás. Ezt csak helyeselni tudjuk, mert előnyére fog válni magának az igazságszolgáltatásnak is, de az ügyvédi karnak, meg a jogvédelmet kereső közönségnek is. Az igazságügyminiszter javaslata célját úgy kívánja elérni, hogy a gyakorlati időt két évvel meghosszabbítja. A mód eléggé helyesíthető. Hanem van egy nagy hibája a dolognak, t. i. a javaslat szerint a törvénynek visszaható ereje lenne azokra az ügyvédjelöltekre is, akik 1912. év január elseje vizsgálatot le nem tesznek. A javaslatnak ez a része határozottan jogfosztást képezne, mert az ügyvédi kamarába való bejegyzéssel ma még az előző törvény értelmében minden egyes ügyvédjelölt megszerezte azt az elvitázzhatatlan jogot, hogy becsület és tőrekív munkája ellenében a gyakorlati idő harmadik évének végétől és az ügyvédi vizsga letételével az ügyvédi kamara gyakorló tagjai közé felvessék. Sem erkölcsi sem jogi szempontból nem helyesíthető tehát a javaslatnak ezzel szemben álló rendelkezése.

A javaslat ezen rendelkezése miatt a székesfehérvári ügyvédjelöltek hétfőn este érkezeltek tartottak a Magyar Király szállodában. Az érkezeltek, melyen ügyvédek is részt vettek, határozottan kimondta, hogy beadványt intéz a fehérvári kamara választmányához, melyben hivatkozva az ügyvédi kar liberális felfogására, kéri a választmányt, hogy a jogfosztást akadályozza meg és írjon fel ellene az igazságügyminiszterhez, továbbá keresse meg a testvérkamarákat is ez irányban.

Nem hisszük, hogy akadna ügyvédjeink között egy is, aki ezen nem is kenyér, hanem életkérdésben hozzájuk forduló ifju. kollegáik ellenében, esetleges alacsony szempontokból a beadványban foglalt kérelmekhez hozzá nem járulna. E feltevéseinkben megerősít bennünket az a hír, hogy maguk az ügyvédek között is mozgalom indult meg a javaslat igazságtalan rendelkezése ellen. Helyes! A jog védői nem támogathatnak jogfosztást.

— **Sport.** A Székesfehérvári Kerékpár Egyesület augusztus hó 7-én d. e. 9 órakor az alig országuton staféta versenyt rendez. Indítás a 2. km. kőtől. Nevezni július 30-ig lehet Lipp Rudolfnál. Nevezési díj 2 korona

— **Gazdasági munkások biztosítása.** A Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunvármegyei Gazdasági Egyesület átiratot küldött a gazdasági egyesülethez, hogy tegye magáévá gróf Keglevich Gábornak indítványát az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségély-Pénztárról szóló törvény módosításáról, illetve a gazdasági munkások és cselédek biztosításának törvényhozási uton való kedvezőbbé tétele érdekében a földmivéltésügyi kormányhoz intézzen felterjesztést.

A társgegyesület által megindított mozgalmat a gazdasági egyesület annyival is inkább támogatja, mert hasonló eljárás indítását már régebben szintén terve vette. A határozat szerint a gazdasági munkásbiztosítás törvényhozási uton oly értelemben lesz kiegészítendő.

hogy a nyugdíjbiztosításába bárminő életkorú ember belépessen és 65-ik életévének betöltésekor feltétlenül, tehát még akkor is nyugdíjat kapjanak, ha munkaképes; a balesetbiztosításnál pedig a rokkantsági segítség az eddiginek kétszeresére emeltesse fel anélkül, hogy a gazdákra nagyobb biztosítási díj vetetnék ki. A felirat megételével az egyesület az elnökséget bízta meg.

A gazdáknak a cselédek érdekében történt akcióját, amely fokozott szociális gondolkozásról tesz tanuságot, mi is sok elismerésre méltónak tartjuk.

— **Halálos szerencsétlenség.** Szántó János 69 gyalogezredbeli szakaszvezető 14 napi szabadságot kapott, hogy hazamehessen Fehérvárcsurgóra szüleinek az aratásnál segédkezni. Ott hon azután halálos szerencsétlenség érte. Pénteken reggel kiment öccsével, Gáborral a homokbányába, hogy néhány kocsi homokot szállítsanak haza. Amint azonban a homokot vágták, a part leszakadt és Szántó Jánost maga alá temette. Öccse rögtön hozzátalált bátyja megmentéséhez, de hasztalan volt minden, mert a szerencsétlen fiatalember a szenvedet sérüléseibe d. u. 2 óra-kor kiszenvedett.

— **Villámcsapás.** Hatalmas zivatar vonult végig Törökbalinton f. hó 12-én déli órákban óriási menydörgés közben, a villám lecsapott a templom tornyába s egészen megrongálta a szép templomot. Szerencsére a villám nem gyújtott s a harangozó embereket sem érte az ijedségen kívül semmi baj.

Fényképező készülékek és az összes kellékek nagy választékban kaphatók Klöcker Péter udvari könyvkereskedésében Székesfehérváron.

— **Öngyilkos leány.** A bakonysárkányi Ledner Ilonáról szól a szomorú tragédia, hogy 16 éves ifjúságát odadobta a halálnak. Öngyilkossá lett. Bement az istállóba, hol egyedül lévén, felkötötte magát a mestertengerendára. Halálának okál reménytelen szerelmét emlegetik. Meghalt, mert szeretett.

— **Betörés.** Kiss József maroshegyi lakos lakásának utca felőli zárt szobájába f. hó 10-én éjjel ismeretlen tettesek az udvarra nyíló ablak keresztvasának lefeszítése után behatoltak s ott mindent összeforgatva, a ruhás szekrényből 228 korona 40 fillért elcsentek. A rendőrség a nyomozást megindította.

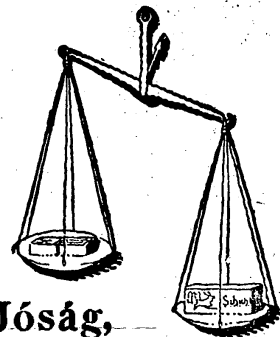
— **Eltűnt nadrág.** Kiss István gyümölcs-u 1. sz. alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen azért, mert f. hó 10-én délután udvari lakásának ablakából egy barna színű, fekete csikok 14 kor. értékű nadrágját ismeretlen tettes ellopta.

— **Rövid hírek.**
Cigányok. Herczög Dániel abai szalócs kocsijára egy csomó cigánygyerekek fellopódzot s az árukat tartalmazó zsákokat megdézsmálta. Herczög észrevette a lopást s a nebulókat üldözöbe vette, kik menekülés közben a lopott holmikot elszórták. Az arrajárók értesítése folytán a csendőrség megjelent a helyszínen, de Herczögöt már nem találták ott, a füstös ivadék pedig neszét véve a dolognak, kerekelt oldott.

Halál fürdés közben. Siófokon vasárnap délután Silzer N. budapesti 50 éves borkereskedőt, fürdés közben szívizélhűdés érte. A szerencsétlen ember pár pillanatynyi szenvedés után meghalt.
Asszony meg egy ember. Parády Agnes vásári fényképész egy ettyeki korcsmában összeszóllalkozott Tóth Ferenc törökbalinti lakos vásári körhintással. Parádi Agnes éppen nem a legihizelgőbb titulusokkal illette Tóthot, aki erre egy sörösüveggel úgy föbe verte, hogy koponyarepedést szenvedett. Tóth Ferenc ellen megindult az eljárás. Parádi Agnest súlyos sebével zsámbéki lakására szállították.

Szerkesztői üzenetek

K. B. Bakonysárkány. Dolgozatát egyelőre nem közzétehetjük. Nem azért mert a stíje nem felol meg, hanem mert nálunk, az a miről ír, már régen elcsépelet téma. Híreket sokkal szivesebben fogadjunk.
Keszthely. Még a fővárosi lapok előtt hozzuk az impozáns ünnepegek leírását. Bizony az a Keszthely az oka, hogy nem olyan mint szeretnők. Sok üdvözet!

**Jóság,
ár és
súlyra**

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

**Schicht
szarvas
szappanát**

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképességében, lágyágában és olcsóságában.

*Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön
bánja,
Ha Fernolent NIGRIN-jét nem
használja.*

ZILZER MANÓ

Férfi-, fiu- és gyermekruha raktára
Székesfehérvár, Szőgyény-Marich-utca.
Állandóan nagy raktáron mindenféle

Férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén
**papi öltönyök,
Ferenc József-kabát,
köpenyek (havelok)
börkabátok, utazóbundák,
raglán-felöltök, kabátok.**